

KAKO PREVESTI MAPPING ?

Prema rječniku *Glossary of Mapping Science*, koji su 1994. zajednički izradili American Society of Civil Engineers, American Congress on Surveying and Mapping i American Society for Photogrammetry and Remote Sensing, riječ *mapping* upotrebljava se u geodetskoj i kartografskoj terminologiji u dva značenja. Ta riječ znači oblikovanje i izradu karata, u prvom redu topografskih, ali i prikupljanje geografskih podataka bilo koje vrste, dakle izmjeru. Prema Rječniku ni jedno od ta dva značenja nije suviše rašireno, a oba vode do teškoća. S prvom se tvrdnjom teško složiti jer ako, npr., u tražilicu Google upišemo *mapping*, dobit ćemo oko 12 000 000 adresa, dok ih *cartography* daje približno 813 000. Druga je tvrdnja mnogo prihvatljivija, jer su značenja te riječi različita i tek se iz konteksta može zaključiti o kojem je značenju riječ.

Na hrvatski se *mapping* najčešće prevodi riječju *kartografija* ili ako je riječ o pridjevu s *kartografski*. To u mnogim slučajevima nije adekvatan prijevod. Navest ćemo nekoliko primjera.

National Mapping Organization (NMO) nije dobro prevesti s *Državna kartografska organizacija*, jer djelatnost NMO-a nije samo kartografija nego i osnovni geodetski radovi, a često i katastar. U Njemačkoj ulogu NMO-a ima *Bundesamt für Kartographie und Geodäsie*, u Austriji *Bundesamt für Eich und Vermessungswesen*, a u Hrvatskoj *Državna geodetska uprava*. Predlažemo, stoga, da se *National Mapping Organization* prevodi s *Državna geodetsko-kartografska organizacija*.

Sredinom 1990-ih postali su aktualni *mobile mapping systems* (MMS). To su pokretne platforme s višestrukim senzorskim sustavima (skener, digitalna kamera, GPS, inercijalni navigacijski sustav) u svrhu kontinuiranog trodimenzionalnog pozicioniranja platforme i prikupljenih prostornih podataka. MMS uključuje sustave na satelitima, zrakoplovima, helikopterima i automobilima. Danas se sve češće upotrebljava i termin *mobile mapping*. Odnosi se na široki spektar proširenja tradicionalnih metoda prikupljanja i obrade terenskih podataka ručnim GPS-om ili PC-om s ugrađenim GPS-om i odgovarajućim softverom. Prema tome *mobile mapping systems* nije dobro prevoditi s *mobilni kartografski sustavi*, ni *mobile mapping* s *mobilna kartografija*. U prvom slučaju bolji je termin *sustavi mobilne (geodetske) izmjere*, a u drugome *mobilna (geodetska) izmjera*.

Međutim, *mobile mapping* ponekad se upotrebljava i u drugom, kartografskom značenju za koje se upotrebljavaju i termini *telecartography* i *mobile cartography*. Adekvatan je prijevod na hrvatski *mobilna kartografija*. Mobilna kartografija bavi se teorijom i tehnologijom dinamičke kartografske vizualizacije prostornih podataka i njihovom interaktivnom uporabom na mobilnim uređajima, svuda i u svako vrijeme, prilagođavajući se željama korisnika (Reichenbacher i dr.: *Mobile Kartographie – eine offene Diskussion*, KN 2002, 4, 164-166).

I u još nekim terminima *mapping* treba prevesti s *kartografija*. Npr., *desktop mapping* najbolje je prevesti sa *stolna kartografija*, jer obuhvaća cijeli proces nastajanja karte na računalu od ulaska podataka, njihove obrade do izlaza gotove karte. Slično tomu i *digital mapping* najbolje je prevesti s *digitalna kartografija*, ali u određenom kontekstu i s *digitalno kartografiranje*.

U nekim slučajevima upravo je *kartografiranje* najprikladniji prijevod izraza *mapping*. Slogan *Powerful mapping and geographic analysis*, kojim tvrtka Golden Software reklamira svoj novi proizvod MapViewer6, može se jedino prevesti s *Moćno kartografiranje i geografska analiza*. Termin kartografiranje rijetko se upotrebljava u stručnoj kartografskoj literaturi. Pretraživanje Googleom pokazalo je da ga više upotrebljavaju stručnjaci drugih struka. Nema razloga da kartografi izbjegavaju taj termin, koji objedinjuje proces oblikovanja i izrade karata, što je redoviti slučaj u digitalnoj kartografiji.

Rječnik spomenut na početku ovog prikaza ima naslov *Glossary of Mapping Science*. Budući da taj rječnik uključuje oko 11 500 termina iz svih grana geodezije, najprikladniji prijevod tog naslova bio bi *Geodetski rječnik*. Budući da u engleskom jeziku *geodesy* prvenstveno označava *fizikalnu i satelitsku geodeziju*, to termin *mapping science* najbolje objedinjava sve grane geodezije.

Nedjeljko Frančula, Stanislav Frangeš